

ANTONINA PASHKEVICH'İN PORSELENLERİNDE İLLÜSTRATİF YAKLAŞIMLAR ILLUSTRATIVE APPROACHES IN ANTONINA PASHKEVICH'S PORCELAIN

Doç. Buket ACARTÜRK

Sakarya Üniversitesi, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Seramik ve Cam Tasarımı Bölümü
buketacarturk@sakarya.edu.tr
<http://orcid.org/0000-0003-3264-6079>

Öz

Tasarım, form, malzeme ve dekor alanlarının birlikteliğinden oluşan seramik sanatı bu alanlara özgü uzmanlığa göre ayrıışan sanatçılar yetiştirmiştir. Uzun ve zorlu bir üretim sürecine sahip olan seramik, teknik malzeme bilgisinin yanı sıra endüstriyel, artistik ve dekor alanları olmak üzere çok geniş bir yelpazede bilgi ve deneyim gerektirmektedir. Seramik sanatının en genel sınıflandırılmasında yer alan bu alanların her hangi birinde ustalaşmak bir seramik sanatçısı için yaşam boyu süren çalışma gerektirmektedir. Seramiğin bu alanlarının bilgi ve tecrübesine sahip olan Rus sanatçı Antonina Paskevich, eserlerinin tasarımdan, son aşama olan dekorlu pişirime kadar olan bütün aşamalarını gerçekleştirmenin yanı sıra, malzeme ile ilgili teknik bilgi ve deneyimini bir potada birleştirmiş sanatçılardan biridir. Onun porselen eserlerinde sır üstü dekor tekniği uygulayarak yaptığı illüstratif tasarımlarımlar öne çıkmaktadır. Bu tasarımlar; politika, mitoloji, doğa ve süpramatist yaklaşımlı konulardan oluşmaktadır. Tasarımlardaki kendine özgü çizgi ve renk kullanımı, makale kapsamında incelenecek olan eserlerinde detaylı olarak ele alınacaktır. Bu makalede Antonina Pashkevich'in sanatı ve eserlerini tanıtmak amaçlanmıştır. Makalenin seramik sanatı alanında çalışan bireylere ilham ve bilgi verici olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Antonina Pashkevich, Seramik, Porselen, Sırüstü Dekor.

Abstract

The art of ceramics, which is composed of the expertise of design, form, materials and decor fields, has grown artists who are distinguished according to their mastery specific to these fields. Ceramic, which has a long and demanding production process, has a wide range of information including industrial, artistic and decorative fields. experience. To master in any of these areas, which are included in the most general classification of ceramic art, requires a lifelong work for a ceramic artist. Russian artist Antonina Paskevich, who has the knowledge and experience of these fields of ceramics is also one of the artists who has skillfully combined his technical knowledge and experience in addition to producing his works from the design to the final stage of the decorated porcelain. In his porcelain works, his illustrative designs which he applies by onglaze decor technique stand out. These designs are composed of subjects with politics, mythology, nature and supramatist approach. The use of distinctive lines and colors in his designs will be discussed in detail in the works to be examined within the scope of the article. In this article, it is aimed to introduce the art and works of Antonina Pashkevich. It is thought that the article will be inspiring and informative to individuals working in the field of ceramic art.

Key words: Antonina Pashkevich, Ceramic, Porcelain, Overglaze Painting.

GİRİŞ

Antonina Pashkevich, Sovyetler Birliği döneminde Rusya'da doğup, Moskova'da heykel ve seramik bölümlerinde akademik eğitim almıştır. 1970'li yılların sonlarına doğru Letonya'ya yerleşen sanatçı, 1990 yılına değin Riga Porselen fabrikasının laboratuvar, model ve tasarım bölümlerinde çalışmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Riga Porselen fabrikasının kapanmasıyla birlikte Riga'da kişisel atölyesini kurmuştur. Yaklaşık 50 yıllık sanat yaşamı boyunca ürettiği porselen eserlerinde onun aldığı eğitimin, kültürel geleneklerinin ve porselen malzeme ile ilgili deneyiminin izlerini bulmak mümkündür.

Zorlu ve uzun bir üretim sürecine sahip olan porselen üretimi kendi içinde üretim aşamalarına göre uzmanlık gerektiren alanlar barındırır. Genellikle günlük kullanım eşyalarının üretiminde ve fabrikalarda seri üretimde kullanılan porselen malzemenin üretim süreçlerinin her bir aşaması, alanlarında uzmanlaşmış kişiler tarafından gerçekleştirilir. Bu uzmanlık alanlarını kısaca sırası ile tasarımcı, modelci, kalıpcı, dökümcü ve dekorcu olarak sınıflandırmak mümkündür. Porselen seri üretim dışında atölyelerde sanatsal amaçlarla kullanıldığında da aynı üretim süreçlerinden geçen bir malzemedir. Bu üretim aşamalarının tamamını atölyesinde kendisi gerçekleştiren Pashkevich'in porselen eserlerine bakıldığında, onun sadece bir ressam veya heykeltıraş ya da seramik sanatçısı olarak değerlendirmek eksik bir bakış olacağından, yukarıdaki kısa açıklamanın yapılması gereği duyulmuştur.

Makale kapsamında, Antonina Pashkevich'in illüstratif bir yaklaşımla tasarladığı sır üstü dekor çalışmaları konularına göre sınıflandırılmış, eserlerindeki üslup bütünlüğüne dikkat çekmek istenmiştir. Rusya ve eski Sovyet Cumhuriyeti olan ülkelerde Pashkevich'in eserleri bilinmesine ve çok sayıda müzede sergilenmesine karşın aynı tanınırlığın ülkemiz için söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla yazılan bu makalede literatür taraması yapılmış ve içeriği derinleştirmek amacıyla sanatçı ile Riga'da bulunan atölyesinde yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Makalenin içeriği bu görüşmeden alıntılarla desteklenecek ve sanatçının seçilen eserlerinin analizi tarihsel bir perspektifle sunulacaktır.

Antonina Pashkevich'in Sanatını Etkileyen Riga Porselen Fabrikası

14 Ocak 1951 yılında Rusya'da doğan Antonina Pashkevich, on altı yaşına kadar Rusya'nın, Finlandiya yakınlarında bulunan Karelya bölgesinde yaşamış daha sonra eğitim için Moskova'ya gitmiştir. Pashkevich, Rusya'da uzun bir sanatsal eğitim geleneğine sahip olan Abramtsevo Sanat ve Zanaat Okulu'nda Seramik Bölümünü bitirmiş daha sonra 1977 yılında Moskova Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sanat Fakültesi, Heykel Bölümü'nden mezun olmuştur.

Görsel 1. Antonina Pashkevich

Mezun olduktan sonra evlenen ve Letonya'ya yerleşen Pashkevich, 1979-1986 yılları arasında Letonya Sanatçılar Birliği'ne bağlı olan Genç Sanatçılar Birliği üyeliğine seçilmiştir. Sanatçı Riga'daki ilk yıllarında, şehirde bulunan kiliselerin Barok ve Gotik tarzı heykellerinden çok etkilenmiş ve kendi olanakları ile bronz heykel çalışmaları yapmıştır. Ancak heykel alanında iş olanağı olmadığı için Rusya'da aldığı seramik eğitimi ve porselen fabrikasında yaptığı staj sayesinde Riga Porselen fabrikasında çalışmaya başlamıştır. 1978-1994 yılları arasında bu fabrikanın laboratuvar, modelhane ve dekor bölümlerinde çalışmıştır.

Özellikle çay takımları, vazolar ve fincanların ürün modellerini tasarlayarak sırustü dekorlarını yapmıştır. Riga porselen fabrikasında, kişi ve kurumlar için özel siparişler gerçekleştirmiş, adıyla anılan porselen takımlar ve ürünler tasarlamıştır.

Pashkevich, fabrikada çalıştığı döneme ilişkin şu bilgileri vermektedir;

“Riga Porselen fabrikasında hafta da bir gün ‘yaratıcı gün’ olarak adlandırılan, sanatçı ve tasarımcıların özgürce kendi eserlerini üretebileceklerini zaman tanınıyordu. Bu yaratıcı günde yaptığımız eserlerle sergilere katılabiliyorduk, bugün bizim yaratıcılığımızı destekleyen motive edici bir zaman dilimiydi. Ben de bugünlerde yaptığım birçok tasarımla sergilere katıldım. Ayrıca fabrika çalışanları yılda bir kez Sovyetler Birliği ülkelerine iş seyahatlerine gidebilirlerdi ve bu seyahatlerin giderleri fabrika tarafından karşılanırdı” (“Личное утро”, 2015).

Riga Porselen fabrikası 1980-1990 yılları arasında Sovyet dönemindeki üretimlerine benzer biçimde devlet tarihinin yıl dönümleri, devleti temsil eden kişiler ve komisyonlar için özel üretimler gerçekleştirmekteydi. Bu kapsamda 1987 yılında Kremlin Av Evi için özel bir takım üretilmiştir.

Görsel 2. ‘Avcılık’ (Medibas), Dekor: Antonina Pashkevich, Riga Porselen Fabrikası, 1987

Avcılık(Medibas) isimli Görsel 2’de bulunan “bu takımın model tasarımcısı Levons Agadzhanjans olup, sırustü dekor tasarımı ve uygulaması Antonina Pashkevich tarafından yapılmıştır. Günlük kullanım amaçlı üretilmiş olan takımında Pashkevich, antik Yunan tanrıçalarının av sahnelerini betimlemiştir” (Suste, 2016: 187).

Sanatçı bu tasarımın yaratım süreci ile ilgili anısını şu şekilde dile getirmektedir;

“Av evi, misafirleri ağırlamak için özel bir yerdi ve burası için av temalı özel bir yemek takımı istediler. Siparişi verenler Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin Letonya Bakanlar Konseyi idi. Önce, ‘farklı cumhuriyetlerde avcılık’ gibi politik bir konu isterler diye düşündüm ve bu yönde altı ay boyunca tasarımlar yaptım. Daha sonra öğrenciliğimden bu yana hayranlık duyduğum ve çalışmalarımdaya kullandığım antik Yunan mitolojisinden esinlendiğim tasarımlar yaptım. Artemis güzel kadın, yunan tarzında güzel bir adam... Bu son tasarımları kabul ettiler! Yaptığım tasarımda ideolojik unsur aramadıklarına çok şaşırdım...” (Pashkevich, 2015)

1990’lı yıllarda Sovyetler Birliğinin dağılma sürecine denk gelen zaman diliminde, toplumsal yaşamda ve sosyo-kültürel alanda yaşanan değişime bağlı olarak, kafe ve restoran gibi işletmelerde batı kültürünün etkileri görülmeye başladı. Bu etkiler porselen ürünlerde, tek renk, karmaşık dekorlardan uzak, sade ve beyaz olması gibi özellikler olarak kendini gösterdi. Ayrıca, modern yaşamın getirdiği yenilikler ve teknolojik değişimlere, örneğin, mikrodalga fırın ve bulaşık makinesi gibi eşyaların kullanımına da uygun olması gerekiyordu. Riga Porselen fabrikasında bu değişim doğrultusunda sade, dekorsuz ve etkileyici dinamik formlara sahip yemek takımları üretilmeye başlandı. Bu takımların en güzel örneklerinden biri 1990’lı yıllarda Antonina Pashkevich tarafından tasarlanan ve sanatçının ismi verilen ‘Anna’ isimli, kahve, çay, servis tabakları ve baharatlıklardan oluşan sofradır.

Görsel 3. ‘Anna’ Tasarım: Antonina Pashkevich, Riga Porselen Fabrikası, 1990

Görsel 3’de yer alan bu takımında, “Deformasyonu önleyici ince ve eğri çizgilerle desteklenmiş silindirik formların dengesi ve bütünlüğü görülmektedir. Bu anlamıyla gerçekte post modern özelliklere sahip ve minimalist anlayışla tasarlanan takımın kullanıma uygunluğu da diğer güçlü özellikleri arasındadır. Ancak,

takımın tüm parçaları üretime hazır olmasına rağmen fabrikanın kapatılması sürecine bağlı olarak üretim askıya alınmış, takımdan yalnızca bir kaç fincan üretilebilmiştir” (Suste, 2016: 188).

1990 yılların başında Sovyetler Birliği'nin dağılmasının bir sonucu olarak Riga Porselen fabrikasında da üretim kapasitesi giderek düşürülmüş ve 1994 yılında fabrika kapanmıştır. Bu döneme ilişkin Pashkevich şunları dile getirmektedir: “Fabrikada 1994 yılına kadar çalıştım sonra fabrika sistematik olarak yavaşça tahrip edildi, orada yozlaşmış, trajik bir hikâye vardır. Sonuçta, fabrika kapatıldı ve tüm çalışanlarla birlikte sanatçılar da işsiz kaldı” (Pashkevich, 2015).

Pashkevich, 1990'lı yıllarda Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Riga Porselen fabrikasının kapanmasıyla birlikte kişisel atölyesini kurmuştur. Sanatçı, bu tarihten itibaren Riga'da bodrum katında küçük bir mekân kiralarak, maddi olanaksızlıklar ve malzeme yetersizliğine rağmen, atölyesini kurmuştur. Atölyenin ilk dönemlerinde porselen çamuru olmadığı için 1100°C'lik ilk fırını yapmış ve şamot çamuru ile çalışmıştır. Daha sonra 1350°C'lik ikinci fırını yaparak, porselen eserlerini üretmeye başlamıştır. Pashkevich, porselene olan tutkusunu şu sözlerle ifade etmektedir: “Eğer siz porselen ile bir kez çalışmaya başladıysanız artık ondan vazgeçemezsiniz ve tekrar geriye dönebilirsiniz, ben porselene âşık oldum...” (Pashkevich, 2015)

Antonina Pashkevich'in Porselen Eserleri

Tasarımlarını yaptığı porselen eserlerini, modelleyerek döküm yöntemiyle üreten sanatçı, şekillendirilmesi tamamlanmış ve kurutulmuş ürünlerine öncelikle 1000°C bisküvi pişirimi, daha sonra 1300-1350°C sır pişirimi ve son olarak 700-800°C aralığında dekor pişirimi uygulamaktadır. Atölyesinin sınırlı olanakları çerçevesinde, zorlu porselen üretim sürecini genellikle sırstü dekor tekniğini uygulayarak tamamlamaktadır. Sanatçının porselen malzemeye dair deneyimi ve teknik ustalığı onun eserlerindeki üslup bütünlüğünü vurgular niteliktedir.

Pashkevich'in porselen eserlerine form çeşitliliği açısından bakıldığında çay, kahve, sofa takımları gibi günlük kullanım nesnelerinin yanısıra biblolar, duvar tabakları, vazolar olarak

gruplandırmak mümkündür. Onun porselen formları büyük oranda işlevsel özelliklere sahip olmakla birlikte sanatçı eserlerini dekoru ile bir bütün olarak tasarlar ve üretimlerini gerçekleştirir. Formlarını dinamik dekor uygulamaları ile tamamlar ve biçimsel açıdan estetik değeri yüksek kompozisyonlar kurgular. Pashkevich, eserlerinde form ve dekor desenleri arasında bütünlüklü bir denge kurarak onları işlevsel özelliklerinin dışına çıkarır ve sanatsal bir değer katar.

Pashkevich, sır üstü dekor tekniği uyguladığı porselen eserlerinde illüstratif yaklaşımı ile polika, mitoloji, doğa gibi konulardan beslenir. Konularına göre gruplandırabileceğimiz eserlerinde süpramatist yaklaşımlı tasarımları da önemli bir yer tutmaktadır.

Görsel 4. Antonina Pashkevich, Çay Takımı

Sanatçının kültürel geleneğinde yer alan süpramatizm sanat akımının belirleyici özelliklerinden olan geometrik formların kompozisyon içerisindeki kullanımı Görsel 4'de yer alan takımda görmekteyiz. Takımın her bir parçasını oluşturan üçgen yapı dekorda desteklenen büyük siyah üçgen geometrik formla uyum içerisindedir. Aynı zamanda bu üçgen şekil, takımın her bir formunda kullanılarak vurguyu arttırmış ve takımı dinamik bir yapıya büründürmüştür.

Sanatçının yaşadığı ve eğitim aldığı, Sovyet döneminden etkilenecek yaptığı ve politik imgelerin yer aldığı eserler bulunmaktadır.

Görsel 5. Antonina Pashkevich, SSCB Armalı Takım

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ni oluşturan ülkelerin bayraklarının ve haritasının yer aldığı tabak ve bu ülkelerin armalarının resmedildiği fincanlardan oluşan Görsel 5'teki takım bu konuda yaptığı eserlerin en tipik örneklerinden biridir.

Sanatçı, eserlerinin dekor kompozisyonlarında sıklıkla fantastik hayvan figürlerini kullanır. Görsel 6'da bulunan kuş figürleri formun durağan geometrik yapısına aykırı bir biçimde her parçada farklı hareketlerle yerleştirilmiştir. İnsan bacaklı kuş figürlerinde teatral bir betimleme yer almaktadır.

Görsel 6. Kuş Dekorlu Kahve Takımı

Görsel 7. Antonina Pashkevich, Duvar Tabağı

Görsel 8. Antonina Pashkevich, Duvar Tabağı

Görsel 7 ve 8'de görülen eserlerinde olduğu gibi form yüzeyinin tamamını kullandığı dekor tasarımlarında merkezden dışına doğru açılan kompozisyonlar kurmaktadır. Fantastik hayvanlar, özellikle böcek türlerini resmettiği tasarımlarında altın rengi sıklıkla tercih ederken, vurguyu arttırmak amacı ile siyah kontör çizgilerini illüstratif bir yaklaşımla yerleştirdiği görülür.

Pashkevich'in eserlerinin konuları arasında Rus kültüründe var olan ve günlük hayatın sıradan ritüelleri arasında sayılan av merasimleri de bulunmaktadır.

Görsel 9. Antonina Pashkevich, Av Temalı Sofra Takımı

Görsel 9’da görülen sofrta takımında, av ve avcılığı sembolize eden öğeler kullanmıştır. Takımın her bir parçası formun biçimine uygun figürlerle bezenmiştir. Aynı zamanda takımın bütününe bakıldığında ise figürlerin farklı biçim ve renklerinin bir bütünlük içinde kompoze edildiğı görülmektedir. Genellikle açık yeşil rengin hâkim olduğı tasarımda kahverengi ve siyah renkle vurgular arttırılırken, turuncu ve mavi gibi renkler az ve dengeli bir biçimde kullanılmıştır.

Sanatçı doğa temalı eserlerinde, örneğin görsel 10 ve 11’de olduğı gibi, kompozisyon oluştururken öğeleri sadece bezeme unsuru olarak değil aynı zamanda formun yapısı gereğı oluşturulan kulp, ayak gibi birimlerinde de kullanmıştır. Bu birimler, tasarımlarında dengeyi sağlayıcı unsur işlevi görmüştür.

Görsel 10. Antonina Pashkevich, Çay Seti

Görsel 11. Antonina Pashkevich, Vazo

Pashkevich’in, gençlik dönemlerinden itibaren ilgi duyduğı ana konuların başında Antik Yunan Mitolojisi yer almaktadır. Bu sebeple bir seri eserinde Antik Yunan ve Mısır medeniyetlerinin mitolojik sahnelerinden esinlendiğı görülmektedir. “Eserler; eski tanrıların, kahramanların, atletik erkeklerin, güzel ve cesur kadınların tutku ve isteklerini anlatan zengin, bir dizi konu sunar. Eserinde bulunan tüm sahneler sanatçının geniş kültürel tarih bilgisine ve efsane dünyasına olan tutkusuna dayanmaktadır” (Lavina, 2019).

Görsel 12-13- 14. Antonina Pashkevich, Vazoları

Sanatçı, Görsel 12, 13 ve 14'deki eserlerinde, hem form biçimi hem de bezeme olarak kullandığı figürlerinde Antik Yunan kırmızı-siyah Attika vazolarına öykülmüştür. Formun ana gövdesinde sahnenin yerleştirilmesi ve sahneyi çerçeveleyen palmet, meander motiflerinin yanı sıra organik ve geometrik desenlerle bantların tamamlanmış olması bu öykünmenin ana karakterlerini ön plan çıkarmaktadır.

Görsel 15. Antonina Pashkevich, Tabak

Görsel 16. Antonina Pashkevich, Tabak

Görsel 15 ve 16'da yer alan eserlerinde, fantastik hayvan figürleri ile çerçevelediği, mitolojik sahneleri tasvir etmiştir. Seramik ve porselen üretiminde özel bir dekor türü olan rezinant lüsterlerini kullanmıştır. Sanatçı, lüsterin farklı açılardan bakıldığında yarattığı pırıltılı ışık oyunları ile yer yer kullandığı altını birleştirmiş ve tasarımlarında bütünlüğü ön plana çıkarmıştır.

Görsel 17. Antonina Pashkevich, Biblio

Görsel 18. Antonina Pashkevich, Biblio

Pashkevich, Antik Mısır mitolojisinden esinlendiği küçük hayvan figürlerinden oluşan biblo tarzı eserler de üretmektedir. Biçimsel açıdan illüstratif izler taşıyan biblolarında genellikle hayvan formlarını çalışmıştır. Bu grupta çok sayı ve çeşitlilikte eserleri bulunan sanatçının heykel alanında aldığı eğitim ile seramik alanındaki eğitim ve deneyimini harmanlığı alan olarak değerlendirmek mümkündür.

1978 yılından itibaren Letonya'da yaşayan Pashkevich, Riga porselen Fabrikasında çalıştığı dönemde ve sonrasında kişisel atölyesinde ürettiği eserler ile dört kişisel sergi gerçekleştirmiştir. 1991 yılından bugüne Letonya Sanatçılar Birliği üyesi olan Pashkevich, 1978'den günümüze elliden fazla sayıda karma sergiye katılmış, eserleri Amerika Birleşik Devletleri, Kuveyt, İsveç, Almanya, Rusya ve Fransa gibi ülkelerdeki özel koleksiyonlarda yer almıştır. Kişisel sergilerinin ilk olanı, 1991 yılında Riga'da bulunan Yabancı Sanat Müzesi'nde (Latvian Museum of Foreign Art), ikincisi 1992 yılında Saint Petersburg'da bulunan Rusya Etnografya Müzesi'nde, üçüncü retrospektif sergisi ise 2011 yılında Riga Dekoratif Sanatlar ve Tasarım Müzesi'nde açılmıştır. Pashkevich'in 2011 yılında açtığı retrospektif sergisi, 1978 yılından itibaren ürettiği eserlerden bir seçki olarak düzenlenmiştir.

Görsel 19. Antonina Pashkevich, 'Riga'ya Aşk' isimli sergiden Kahve Takımı, 2014

Görsel 20 - 21. Antonina Pashkevich, 'Riga'ya Aşk' isimli sergiden Duvar Tabakları, 2014

Pashkevich, son kişisel sergisini ise 'Riga'ya Aşk' ismi ile 2014 yılında Riga Porselen Müzesi'nde açmıştır. Sergisinde, sanatçı, yaşadığı şehrin mimarisinde öne çıkan gotik ve neo-klasik yapıları, şehri simgeleyen hayvan figürlerini ve geleneksel kıyafetler giymiş kadın-erkek figürlerini tasvir etmiştir.

Sanatçı, eserlerini sergilediği şehrin veya ülkenin kültürel dokusu ve tarihi yapısına uygun olarak sanatsal üretimlerine Riga'da bulunan atölyesinde devam etmektedir.

SONUÇ

Rus sanatçı Antonina Pashkevich'in, seramik ve heykel alanında aldığı nitelikli akademik eğitim temellerinin üzerinde şekillenen porselen malzemeye dair uzun çalışma yıllarının deneyimi, onun sanatının belirleyici ve güçlü yönlerini oluşturmuştur.

Sanatçının yaratıcılığı, porselen malzeme ile olan ilişkisi, sırüstü uygulamalardaki başarısı Rus sanat ekolünün izlerini taşımaktadır. Özellikle Sovyetler döneminde gelişen büyük toplumsal olaylar, eğitimde, sanatta ve toplumsal yaşamda büyük değişimlere sahne olmuştur. Bu değişim ve gelişmeler güzel sanatların tüm alanlarında olmakla birlikte porselen üretiminde de bir dizi yeniğe sebep olmuştur. Süprematizm ve konstrüvizmin doğduğu dönemde bu akımların öncüleri ve sanatçıları tarafından dönemin sanat akımlarının izlerini taşıyan ve devrimin propagandasını yapan tasarımlar porselen yüzeylere fırça dekoru ile uygulanmıştır. Yeni bir biçim dilinin oluştuğu bu dönem zamanla porselen fabrikalarındaki üretimi de etkilemiş, özellikle sırüstü uygulamalarda sanatçıları özgün tasarımlar yapmaya teşvik etmiştir. Pashkevich'in Riga Porselen fabrikasında çalıştığı dönemde de hafta da bir günün 'yaratıcı gün' olarak değerlendirilmesi, sanatçı ve tasarımcıların özgürce kendi eserlerini üretebilecekleri zamanın tanınması, onları ürettikleri eserler ile sergilere katılımlarının desteklemesi bu ekolün etkileridir. Şüphesiz Pashkevich'in sanatsal üretiminin temelleri sanatçılara sağlanan bu yaratıcı gün'de atılmıştır.

Sanatçı, genellikle endüstriyel porselen ürünlerde sıklıkla karşılaşılan 'sadece kullanım amaçlı' imajını kırarak, aldığı eğitim, derin tarihsel

bilgi birikimi, hayal gücü ve illüstratif üslubu ile form-biçim ilişkisini güçlendirdiği özgün tasarımlar ortaya koymuş, günlük kullanım amaçlı üretilen formları birer esere dönüştürmüştür. Bu eserlerini, müze ve sanat galerilerinde sergilemiştir.

Makale kapsamında, Pashkevich'in incelenen porselen eserlerinde yeni bir anlatım dili geliştirdiği ve bu dilin seramik sanatçılara bilgi ve ilham vereceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

“Личное утро”. (2015, Ekim 2). Фарфорист Антонина Пашкевич в программе “Личное утро”. (I. Krizanovska, Çev.) Riga, Letonya: Mix TV. Ocak 19, 2019 tarihinde <http://www.mixnews.lv/mixtv/video/5774/> adresinden alındı

Jauns.lv. (2019, Ocak 17). Makslinieces Antoninas Paskevicas Personalizstade. Jauns.lv: <https://jauns.lv/foto/zinas/22402-makslinieces-antoninas-paskevicas-personalizstade#&gid=22402&pid=1> adresinden alındı

Lavina, D. (2019, Ocak 17). Porcelāns Antoņinas Paškēvičas personālizstāde. Latvijas Nacionālais Makslas Mujes: <http://www.inmm.lv/lv/apmekle/izstades/663-porcelans> adresinden alındı

Pashkevich, A. (2015, Temmuz 23). Antonina Pashkevich'nın Sanat Anlayışı ve Eserleri. (B. Acartürk, Röportaj Yapan, & I. Krizanovska, Çevirmen)

Rigas Porcelana Muzejs. (2019, Ocak 17). EKSPRESIZSTĀDE “Porcelāns ilustrē vēsturi”: <http://porcelanamuzejs.riga.lv/lv/jaunumi/ekspresizstade-porcelans-ilustre-vesturi/> adresinden alındı

Suste, M. (2016, Temmuz 15-22). Changes and Challenges 1980s -1990s in the Life of Latvian Porcelain. 1st Latvia International Ceramics Biennale Catalogue, 187-188. Daugavpils, Letonya: Mark Rothko Art Center.

GÖRSEL KAYNAKÇASI

Görsel 1: Fotoğraf; Buket Acartürk, 2015

Görsel 2: Rigas Porcelana Muzejs. (2019, Ocak 17). EKSPRESIZSTĀDE “Porcelāns ilustrē vēsturi”: <http://porcelanamuzejs.riga.lv/lv/jaunumi/ekspresizstade-porcelans-ilustre-vesturi/> adresinden alındı

Görsel 3: Suste, M. (2016, Temmuz 15-22). Changes and Challenges 1980s -1990s in the Life of Latvian Porcelain. 1st Latvia International Ceramics Biennale Catalogue, s. 188. Daugavpils, Letonya: Mark Rothko Art Center.

Görsel 4-21: Antonina Pashkevich Arşivi